

ідентифікації даних мікроорганізмів у хворих на МВ. Україна не є виключенням.

Власні спостереження. Проаналізовано результати бактеріологічного дослідження мокротиння дітей, хворих на МВ, які виконувалися у різних лікувальних закладах та лабораторіях міста Харкова за період 2014-2018 рр. Не виявлено жодного випадку наявності представників НТМБ. Аналіз медичної документації 2 хворих, які пройшли обстеження та лікування за кордоном (Італія, Ізраїль), показав, що дані хворі були інфіковані НТМБ, а саме *M. abscessus*. Призначене патогенетичне лікування, згідно чутливості мікрофлори, мало позитивний терапевтичний ефект, що забезпечило покращення легеневої функції.

Висновки. Удосконалення ідентифікації етіології хронічної бактеріальної інфекції респіраторної системи забезпечить підвищення ефективності лікування, зменшення побічних ефектів терапії та тривалості життя хворих даної групи.

ДІАГНОСТИКА ЛАТЕНТНОЇ ТУБЕРКУЛЬОЗНОЇ ІНФЕКЦІЇ У ДОРΟΣЛИХ З ГРУП РИЗИКУ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІМУНОЛОГІЧНИХ ТЕСТІВ

Колісник Н.С., Марченко Н.А., Чабаненко Д.В.

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

В діагностиці латентної туберкульозної інфекції (ЛТБІ) у осіб з груп ризику доведено високу ефективність тестів, заснованих на визначенні клітинної відповіді на специфічне подразнення

антигенами мікобактерій: *in vitro* QuantiFERON-TB (QFT, квантифероновий тест), та проби *in vivo* з алергеном рекомбінантним туберкульозним (АТР) у порівнянні зі стандартною туберкуліновою шкірною пробою Манту.

Метою нашого дослідження було вивчення ефективності використання квантиферонового тесту (*in vitro*) та проби з алергеном рекомбінантним туберкульозним (*in vivo*) для діагностики латентної туберкульозної інфекції у дорослих із груп ризику.

Матеріали і методи дослідження. Нами проаналізовані результати квантиферонового тесту і проби з АТР у 62 дорослих осіб (середній вік – $39,3 \pm 1,7$ років) із груп ризику розвитку туберкульозу без наявності активних локальних змін у легенях чи середостінні (за даними рентгенографії ОГП). Хворі були розділені на 2 підгрупи в залежності від наявності контакту з хворими на туберкульоз: більшість досліджуваних (29 або 46,8%) мали контакт з хворими на туберкульоз, інші 33 (53,2%) особи відносились до медичних груп ризику. А саме: 11 осіб з наявністю фіброзу, плевральних зрощень, щільних вогнищ у легенях, 8 осіб з ревматоїдним артритом, 5 – з бронхіальною астмою та ХОЗЛ, 3 – ВІЛ-інфікованих, 4 – з онкопатологією, по 1 хворому – з хворобою Крона та хронічною патологією нирок. Частині контактних осіб був рекомендований QFT (6 осіб, 20,7%), у інших застосовувалась проба з АТР (23 або 79,3%). Пацієнтам з другої підгрупи, з медичними факторами ризику, проба з АТР проводилась 15 (45,4%) особам, QFT – 13 (39,4%) особам, ще 5 пацієнтам – обидва тести (15,2%).

Результати дослідження. В групі контактних осіб позитивні реакції реєструвались частіше при проведенні QFT (у 3 осіб (50,0%), аніж при проведенні проби з АТР (у 10 осіб або 43,5%), але це недостовірна різниця, оскільки неспівставна кількість осіб, яким проводився QFT і проба з АТР. Слід зазначити, що 10 осіб з позитивними тестами (8 з АТР і 2 з QFT) мали тісний (побутовий і непобутовий) контакт з бактеріовиділювачами за мазком мокротиння чи молекулярно-генетичним методом, в т.ч. з хворими на мультирезистентний туберкульоз. Інші 3 контактні особи з позитивними тестами з АТР і QFT мали нетісний контакт з бактеріовиділювачами. Особи, у яких обидва тести виявилися негативними (17 осіб або 58,6%) також мали різний за ступенем ризику контакт з хворими на туберкульоз. Але при аналізі лабораторного методу підтвердження бактеріовиділення у більшості хворих МБТ виявлено при культуральному дослідженні (у 11 осіб, 64,7%).

В групі пацієнтів з медичними факторами ризику позитивний QFT реєструвався у 11 (61,1%) із 18 осіб, позитивний АТР - у 12 (66,7%). Слід зазначити, більшість осіб з фіброзом або вогнищами у легенях реагували однаково позитивно на тести, незалежно від вибору. Після дообстеження за допомогою КТ ОГП активний процес був виключений у 9 осіб (81,8%), інші 2 – потребували динамічного спостереження, що свідчало про низьку специфічність тестів для даної категорії. Ми не отримали достовірної різниці у ефективності застосуванні того чи іншого тесту серед осіб з різними факторами ризику, окрім пацієнтів з імуносупресією (ревматоїдним артритом,

хвороба Крона, ВІЛ-інфекція), у яких частіше реєструвався позитивний квантифероновий тест, але у зв'язку з малою кількістю досліджень дане ствердження є ймовірним. Переважна більшість пацієнтів з позитивними тестами потребувала призначення комп'ютерної томографії ОГП для виключення патології легень.

Висновки: застосування сучасних тестів для діагностики ЛТБІ потребує подальшого вивчення проблеми, визначення найбільш вразливих груп ризику, обґрунтованого підходу до призначення превентивного лікування.

РЕНТГЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ БЦЖ-ОСТИТУ І ГЕМАТОГЕННОГО ОСТЕОМІЄЛІТУ У ДІТЕЙ

Лисенко Н.С.¹, Шармазанова О.П.¹, Вороньжев І.О.¹, Баєв В.В.²

1. Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України

*2. Інститут патології хребта і суглобів ім.проф.М.І.Ситенка
НАМН України*

Вступ. У теперішній час відмічається зростання частоти кісткових ускладнень вакцинації БЦЖ (БЦЖ-оститів), до того ж існує точка зору, що справжня поширеність БЦЖ-оститів більша у зв'язку з труднощами ідентифікації збудника захворювання - *Mycobacterium bovis* (Абаєв Ю.К., 2015). Сучасний перебіг неспецифічного гематогенного остеомієліту сьогодні характеризується збільшенням частоти «стертих» форм запального процесу. Незважаючи на впровадження сучасних лабораторних методів верифікації запальних